

Datum 22.04.2022
Onderwerp Vluchtelingen en statushouders
Van [REDACTED]
Aan [REDACTED] Hilde Berning & [REDACTED]
Cc [REDACTED] & [REDACTED]

Aanleiding

De afgelopen weken zijn er vanuit verschillende vraagstukken op de gemeente afgekomen ten aanzien van statushouders en vluchtelingen. Deze vragen raken een vijftal doelgroepen. Omdat vragen niet los van elkaar staan, maar overlap kennen én omdat deze vraagstukken domein overstijgend zijn is een korte memo opgesteld. Doel van deze memo is duidelijkheid te scheppen in de vraag: over welke doelgroepen spreken wij?

Het verschil tussen vluchtelingen en statushouders

- Vluchtelingen

Volgens het Vluchtelingenverdrag is een vluchteling iemand die zijn of haar land van herkomst ontvlucht vanwege gegronde vrees voor vervolging. Redenen voor vervolging kunnen zijn: ras of nationaliteit, godsdienst, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep.

- Statushouder

Zodra iemand de asielprocedure in Nederland in gaat, noemen we iemand een asielzoeker. Asielzoekers wonen op verschillende soorten opvanglocaties, die wij asielzoekerscentra (azc's) noemen. Zodra een asielzoeker een (tijdelijke) verblijfsvergunning heeft, noemen we hem of haar een statushouder.

- Vluchtelingen uit Oekraïne

Vluchtelingen uit Oekraïne zijn Europeanen en hoeven geen asiel aan te vragen. Zij kunnen zonder visum inreizen in Nederland en hoeven zich niet bij het COA te laten registratie. Een asielaanvraag (via het COA) is geen voorwaarde om legaal kortdurend (90 dagen) in Nederland te verblijven.

Vluchtelingen die uit Oekraïne reizen en wel gebruik maken van het recht om asiel aan te vragen zullen – net als alle asielzoekers – worden opgevangen.

Doelgroepen

De gemeente Tubbergen heeft de afgelopen weken de volgende verzoeken ontvangen:

- Crisis noodopvang plekken (CNO)
De situatie kan ontstaan dat door het tekort aan reguliere opvangplekken voor de opvang van asielzoekers het helaas noodzakelijk zal zijn dat gebruik wordt gemaakt van crisisnoodopvang (CNO). Een situatie waarin het COA zijn wettelijke taak om iedere asielzoeker, die hier volgens de regelgeving recht op heeft, een opvangplek aan te bieden niet meer kan uitvoeren. Om te voorkomen dat asielzoekers letterlijk op straat moeten slapen, met alle (maatschappelijke) gevolgen van dien, is dan de inzet van crisisnoodopvang nodig.

De staatssecretaris heeft november jl. aan de gemeente Enschede de vraag voorgelegd of zij de locatie Vliegveld Twenthe Evenementenlocatie (VTE) vrijwillig wilden aanbieden als noodopvanglocatie. De gemeente Enschede heeft toen nee gezegd. De nood was in het land zo hoog, dat de staatssecretaris de locatie in december heeft 'aangewezen'. Een aanwijzing is het zwaarste middel dat een staatssecretaris heeft om een gemeente mee te laten werken. De gemeente Enschede moest dus op Vliegveld Twenthe 6 maanden lang 500 asielzoekers opvangen.

Op dit moment is binnen de VRT het gesprek gaande over mogelijke crisisnoodopvangplekken binnen Twente. Vanaf juli zal de VTE gesloten worden. Er lijken meerdere locaties hiervoor beschikbaar te zijn buiten Tubbergen.

De VNG heeft een [handreiking CNO](#) opgesteld in 2020. Deze is door gemeenten te gebruiken indien zij geconfronteerd worden met CNO. Daarnaast heeft de gemeente Enschede een duidelijke [FAQ pagina](#) gelanceerd.

- **Statushouders**

Ten aanzien van statushouders heeft iedere gemeente in Nederland een zogenaamde Taakstelling van jaarlijks te plaatsen statushouders binnen de eigen gemeente. Er is sprake van een wettelijke plicht. De gemeente Tubbergen loopt, ondanks inspanningen die door provincie en het Rijk worden (h)erkend, achter op deze taakstelling. Dat achter wordt gelopen op de taakstelling is een landelijk issue. De Rijksoverheid heeft dan ook de zogenaamde HAR regeling (hotel & accommodatie regeling statushouders) geïntroduceerd waardoor statushouders ter overbrugging naar een reguliere woning door gemeenten in een hotel of andere woonvorm met recreatieve bestemming geplaatst mogen worden. Deze regeling kent verschillende voorwaarden en een looptijd van in principe maximaal 6 maanden.

Begin april heeft de gemeente Tubbergen een vraag ontvangen vanuit het COA voortkomend uit een Tweede Kamer besluit. Het AZC in Ter Apel wordt overspoeld door aanvragen en heeft forse doorstroomproblemen. Dit ondanks de HAR. Besloten is dan ook dat statushouders geforceerd uitgeplaatst kunnen worden. Te beginnen met gemeenten die achter lopen op hun taakstelling. Dit raakt ook direct de gemeente Tubbergen.

Op dit moment hebben wij 3 statushouders tijdelijk opgevangen. Komende weken zullen naar verwachting nog 12-17 statushouders volgen. Ook zij zullen worden opgevangen in een hotel. Dit betekent dat wij naar verwachting 6 gezinnen te plaatsen hebben naar een reguliere woning binnen kort tijdbestek. Meet statushouders zullen lopende dit jaar volgen, dit in lijn met onze taakstelling. De woningkrapte in Tubbergen is hierbij een zeer belemmerende factor.

- **Asielzoekerscentra**

Zeer recent heeft de gemeente Tubbergen een gesprek gehad met het COA. Vanwege capaciteitsproblemen bij het COA en zeer beperkte doorstroom wordt landelijk gekeken naar nieuwe AZC locaties. Het COA wordt daarbij ondersteund door een extern bureau waarbij vastgoedeigenaren zich kunnen melden als zij een locatie beschikbaar hebben voor het COA.

Wanneer een locatie aangemeld wordt volgt een schouw. Indien deze schouw potentieel laat zien volgt een gesprek met de betreffende gemeente waarin het vastgoed zich bevindt.

Op dit moment heeft het COA twee aanbiedingen van vastgoedeigenaren vanuit de gemeente Tubbergen ontvangen.

- Hotel Elshuys (Albergen)
Hotel het Elshuys staat open voor mogelijke verkoop. Gesproken wordt over een maximale capaciteit van 200-250 bedden. De locatie kan per juli a.s. naar verwachting van het COA ingericht worden. Belangrijk op te merken is dat dit hotel op dit moment gebruikt wordt voor de tijdelijke opvang van statushouders te overbrugging naar reguliere woonruimte.
 - Camping De Tutenberg (Vasse)
Vastgoedeigenaren willen herontwikkelen maar hebben tijdelijk (periode van 2 jaar) ruimte om een AZC locatie te faciliteren. Gesproken wordt over een maximale capaciteit van 200 – 250 bedden. De locatie kan per mei a.s. naar verwachting van het COA ingericht worden.
- Alleenstaande mannen (statushouders & vluchtelingen)
 - Oekraïense vluchtelingen

Vragen die onder andere voorliggen

Vraagstukken die op de gemeente afkomen betreffen verschillende doelgroepen, echter met één rode draad: huisvesting van kwetsbare doelgroepen al dan niet ingegeven vanuit een wettelijke taakstelling. De volgende vragen zijn door het college meegegeven om o.a. te beantwoorden:

- Wat zijn in het kader van bestemmingsplannen mogelijkheden en beperkingen?
- Wat kan juridisch wel en niet en wat moeten wij juridisch wel en niet?
- Welke veiligheidsvraagstukken komen op ons af?
- Welke financiële vraagstukken komen op ons af?
- Op welke wijze kan en moet aandacht zijn voor communicatie binnen en buiten onze eigen organisatie?
- Welke vergoedingen krijgen wij als gemeente voor welke doelgroepen en vraagstukken?
- Kunnen wij als gemeente ondernemend en met lef optreden en is bijvoorbeeld het aankopen van vastgoed door onszelf een optie? En zijn er andere creatieve ideeën?

Resumerend zijn deze vragen aanleiding om te komen tot een integraal advies rondom de vraagstukken rondom vluchtelingen en statushouders waarbij huisvestingslocaties en sociale voorzieningen hand in hand gaan. Gezien het grote domein overstijgende karakter is besloten een projectgroep samen te stellen.